

ที่ พณ ๑๐๘/

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ผลการประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กับ World Economic Forum

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอผลการประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กับ WEF เพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับกับการบริหารราชการ กระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๑. เรื่องเดิม

รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จัดประชุมหารือกับ WEF ในประเด็นด้านความสามารถทางการแข่งขันโดยรวม และการยกระดับมูลค่าและตลาด สินค้าเกษตรและอาหาร

๒. ข้อเท็จจริง

ร.มว.พณ. ได้เดินทางไปสมทบพันธรัฐสวิส ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน - ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และ ร่วมการประชุมหารือกับผู้แทนของ WEF เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยมี Professor Klaus Schwab ผู้ก่อตั้งและ ผู้บริหารของ WEF รวมทั้งหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ของ WEF เข้าร่วมรวม ๘ ท่าน ซึ่งการประชุมประกอบด้วย ๓ หัวข้อ ได้แก่

(๑) จุดอ่อนในการประเมินและจัดอันดับของ WEF และแนวทางการยกระดับความสามารถ ทางการแข่งขันของไทย

(๒) ความร่วมมือเพื่อยกระดับมูลค่าและตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร

(๓) การพัฒนาบทบาทของไทยในเวที WEF

๒.๑ จุดอ่อนในการประเมินและจัดอันดับของ WEF และแนวทางการยกระดับ ความสามารถทางการแข่งขันของไทย

๒.๑.๑ จุดอ่อนในการประเมินและจัดอันดับ Competitiveness ของ WEF

ประเด็นหารือ: ไทยให้ข้อสังเกตว่า ข้อมูล Hard Data ที่ WEF ใช้ในการประเมิน อันดับสามารถพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้นได้ ทั้งในแง่ความครบถ้วน ความถูกต้องและความทันสมัย เพื่อป้องกันความ คลาดเคลื่อนในการประเมินอันดับ อาทิ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนถนนที่ยังไม่ได้นับรวมจำนวนถนนในระดับท้องถิ่น กระบวนการจดทะเบียนธุรกิจที่มีการนับจำนวนวันคลาดเคลื่อนไป ๒๐ วัน ความคืบหน้าในการพัฒนากฎหมายของไทย ในช่วงสองปีที่ผ่านมาซึ่งมีมากกว่า ๑๗๐ ฉบับ และกำลังจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้ดีขึ้น ซึ่งหาก WEF ทราบข้อเท็จจริงเหล่านี้อาจทำให้อันดับของไทยดีกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่ง WEF ได้ชี้แจงถึงข้อจำกัดที่จำเป็นต้องยึดถือข้อมูล ทุติยภูมิที่ได้มาจากองค์การระหว่างประเทศ อาทิ World Bank และ UNESCO เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลจาก ทุกประเทศได้

ในส่วนของคุณข้อมูลจากการสำรวจความเห็นของผู้บริหารซึ่งครอบคลุมถึง ๗๐% ของตัวชี้วัดทั้งหมด WEF ยอมรับว่าคำถามบางส่วนมีความคลุมเครือ และเป็นการเก็บแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์เท่านั้น โดยให้สถาบันเครือข่ายในประเทศไทยเป็นผู้รวบรวม (คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาฯ) รวมทั้งยอมรับว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีจำนวนจำกัดมาก (ประมาณ ๑๐๐ คน/ปี)

ประเด็นที่จะดำเนินการ:

- ในการแก้ไขจุดอ่อนด้านข้อมูล Hard Data ไทยจะประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เพื่อติดตามและตรวจสอบข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐไทยส่งไปยังองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ World Bank ให้ครบถ้วนและถูกต้องทั้งเนื้อหาและภาษา รวมทั้งเพิ่มการติดต่อและเผยแพร่ความคืบหน้าในการพัฒนากฎหมายและมาตรการต่างๆ ให้มากขึ้น ตลอดจนเห็นควรกำหนดระยะเวลาในการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันของแต่ละหน่วยงานให้ใกล้เคียงกันด้วย ทั้งนี้ ไทยมีคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ซึ่งมี สศช. เป็นฝ่ายเลขานุการ ที่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ ซึ่ง WEF และสถาบันในเครือข่ายพร้อมที่จะให้ความร่วมมือหากต้องการให้อธิบายคำถามหรือตัวชี้วัดต่างๆ

- ในส่วนของการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ไทยเห็นควรต้องเน้นย้ำกับภาคเอกชนถึงประโยชน์ต่อธุรกิจเองที่จะได้จากการตอบแบบสอบถามและอันดับความสามารถทางการแข่งขันที่ดีขึ้น โดยเอกชนต้องคัดเลือกและมอบหมายให้ผู้ที่มีความรู้/ความเข้าใจเพียงพอเป็นผู้ตอบ รวมถึงควรต้องเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบใหม่ๆ ที่จะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อมูลที่เพียงพอและถูกต้อง ในขณะเดียวกัน ภาครัฐควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนการตอบแบบสอบถามด้วยการให้ข้อมูลหรือตอบข้อสงสัยต่างๆ แก่ผู้ที่จะตอบแบบสอบถาม รวมทั้งพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนได้สื่อสารความต้องการและปัญหาอุปสรรคมาสู่ภาครัฐได้ (ประชารัฐ) นอกจากนี้ ไทยได้เสนอให้ WEF พิจารณาปรับปรุงวิธีเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วย อาทิ การเก็บข้อมูลแบบ Face-to-Face Interview ซึ่งกระทรวงพาณิชย์จะประสาน สศช. เพื่อหารือกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาฯ เกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีการเก็บข้อมูลต่อไป

๒.๑.๒ แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อยกระดับ Competitiveness

ประเด็นหารือ: ทีมงานด้านการประเมินความสามารถทางการแข่งขันของ WEF ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางยกระดับความสามารถในแต่ละด้าน รวมทั้งได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับการนโยบาย Thailand ๔.๐ และไทยเองก็อยู่ระหว่างการดำเนินการในหลายด้าน

ประเด็นที่จะดำเนินการ:

- WEF เสนอให้เร่งพัฒนาคนและนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ ในประเด็นต่างๆ
  - ๑) คุณภาพของอุดมศึกษาและฝึกอบรม โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและการจัดการ
  - ๒) การรับการถ่ายทอดและต่อยอดเทคโนโลยีผ่านการลงทุนจากต่างประเทศ
  - ๓) ความร่วมมือระหว่างสถาบันวิชาการและภาคเอกชน
  - ๔) การจัดซื้อสินค้าเทคโนโลยีของภาครัฐเพื่อกระตุ้นให้เกิดสินค้านวัตกรรม
  - ๕) การคุ้มครอง IP เพื่อความเชื่อมั่นในการสร้างนวัตกรรมและดึงดูดการลงทุน
- WEF เสนอให้ไทยพัฒนาระบบดิจิทัลรองรับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน โดย WEF และ International Chamber of Commerce ได้ริเริ่มเครือข่าย Global Alliance for Trade Facilitation เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตาม WTO-Trade Facilitation Agreement ที่ไทยได้เข้าเป็นภาคีเมื่อปี ๒๕๕๘ ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนและต้นทุนในการนำเข้าและส่งออก รองรับการค้าระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการค้าในภูมิภาค

● นอกจากนี้ ไทยควรแสวงหาความร่วมมือกับเครือข่ายที่ WEF ตั้งขึ้น เพื่อพัฒนาระบบการค้าและการลงทุนรองรับบริบทอนาคต ที่จะมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น ซึ่ง WEF ได้จัดตั้งกรอบการหารือและความร่วมมือ ๑๕ ด้าน เพื่อเป็นเวทีในการยกระดับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจด้านต่างๆ อาทิ ระบบการค้าและการลงทุนของโลก เศรษฐกิจดิจิทัล สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ไทยควรมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความรู้และความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปฏิรูปและแนวทางประชารัฐของไทยอยู่แล้ว

๒.๒ ความร่วมมือเพื่อยกระดับมูลค่าและตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร

ประเด็นหารือ: รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและยกระดับรายได้อย่างทั่วถึง โดยได้เริ่มผลักดันในกลุ่มผลิตภัณฑ์จากข้าว ด้วยการจัดตั้งมูลนิธิและสถาบันนวัตกรรมเชิงพาณิชย์เพื่อสินค้าเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับโครงการ Grow Asia ภายใต้แนวคิด New Vision for Agriculture ของ WEF ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงทางอาหาร ยกระดับรายได้ของเกษตรกร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยได้ดำเนินการไปแล้วในภูมิภาคแอฟริกา และขยายโครงการมายังภูมิภาคอาเซียนตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ซึ่ง WEF และเครือข่ายได้จัดตั้งเวทีการหารือ ระดมทุนความช่วยเหลือและความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ตลอดห่วงโซ่มูลค่าของสินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน อาทิ กัมพูชา เมียนมา เวียดนาม ได้เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว

ประเด็นที่จะดำเนินการ:

● จากความสนใจของไทย WEF จะประสานหน่วยงานที่ทำโครงการ Grow Asia และสถาบันในเครือข่าย (Knowledge Partners) ด้านการเกษตรและอาหาร ทั้งที่เป็นภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา/วิชาการ รวมทั้งหารือผ่านกลุ่ม Transformation Leaders Network ของ WEF เพื่อหาทางสนับสนุนไทยในการพัฒนานวัตกรรมและตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่มสูง โดยเริ่มจากข้าว และ มันสำปะหลัง

● ไทยเสนอให้ทำโครงการติดตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์โลก Commodity Price Fluctuation เพื่อสนับสนุนนโยบายการใช้ข้อมูลตลาดนำการผลิต (Demand-driven Approach) ของรัฐบาล

๒.๓ การเพิ่มบทบาทของไทยในเวที WEF

ประเด็นหารือ: WEF เป็นเวทีที่ผสมผสานความคิดของผู้นำทั้งภาครัฐ เอกชน และวิชาการ มีบทบาทในการชี้ทิศทางเศรษฐกิจของโลกและผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น เป็นลำดับ จนได้รับการยอมรับจากรัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์ให้มีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ โดยจัดประชุมทุกปี ที่เมือง Davos และจัด Regional Conference ประมาณ ๖-๘ ครั้งต่อปี รวมถึงในภูมิภาคอาเซียน

อย่างไรก็ดี ภาครัฐของไทยยังไม่มีติดต่อกับ WEF อย่างเป็นทางการ ยกเว้นแต่ไปร่วมประชุม WEF Leaders ที่เมือง Davos เป็นครั้งคราว มีเพียงบริษัทใหญ่ๆ บางรายที่ไปเข้าร่วมประชุมเป็นประจำ ทำให้บทบาทของไทยใน WEF ที่ผ่านมาค่อนข้างน้อยและจำกัดโอกาสของไทยในการกำหนดทิศทางและการเชื่อมโยงการค้าและการผลิตในภูมิภาค รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายภาคเอกชนและผู้เชี่ยวชาญของ WEF

ประเด็นที่จะดำเนินการ: WEF เสนอให้ไทยระบุประเด็นที่ไทยสนใจ และทำ MOU ระหว่างกัน เพื่อยกระดับความสัมพันธ์ให้เป็นทางการและใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายต่อประเด็นต่างๆ ในอนาคตที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ (The Way Forward / System Initiatives) นำไปสู่การผลักดันความร่วมมือในภูมิภาคและระดับโลกได้มากขึ้น โดย WEF ได้มีหนังสือเชิญให้ รมว. พลน. เข้าร่วมเป็น Trustee ในกลุ่ม Shaping the Future of Production ด้วย

๓. ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพาณิชย์ขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบผลการประชุมหารือระหว่าง
รมว.พณ. กับ WEF ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์จะดำเนินการประสานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๕๘๕๙

โทรสาร ๐ ๒๕๐๗ ๗๐๐๗